

Rapport

Verslag van bevindingen over een klacht over het regionale politiekorps Drenthe.

Datum:

Rapportnummer: 2012/109

Klacht

Verzoeksters klagen over de handelwijze van het regionale politiekorps Drenthe na de 112 melding op 12 oktober 2010 dat een onbekende man verzoekster X had geslagen en tegen de fiets van verzoekster Y had getrapt. Deze man deed daarbij discriminerende uitlatingen richting verzoeksters. Verzoeksters voelden zich niet serieus genomen door de politie en klaagden met name over:

de prioritering dan wel de snelheid waarmee de politie ter plaatse kwam;

de aanpak van discriminatie en;

de informatieverstrekking.

Bevindingen en beoordeling

I. BEVINDINGEN

Algemeen

Voorval 12 oktober 2010

1. Op 12 oktober 2010 omstreeks 16:30 uur liepen verzoeksters, die van Iraakse origine zijn, vanuit het centrum van Assen terug naar huis. Op een voetpad liepen zij een onbekende jonge man tegemoet. Plotseling deed hij zonder enige aanleiding discriminerende uitlatingen richting verzoeksters. Hij riep onder meer naar verzoeksters: "Ik haat jullie buitenlanders!", "Ik haat jullie moslims, alle moslims!" en "Jullie moslims ga terug naar jullie land!". De man pakte vervolgens de (vouw)fiets van verzoekster Y af, tilde die op en dreigde deze naar haar hoofd te gooien. Verzoekster Y, die vierenzeventig jaar oud was, begon uit angst heel hard te gillen. Haar dochter, verzoekster X, sprong tussen haar moeder en de man in en probeerde met haar arm de aanval van de man op haar moeder met haar arm af te wenden. Hierdoor kreeg zij de fiets tegen haar arm, waardoor zij gewond raakte. De man sloeg vervolgens met zijn vuist tegen haar hoofd. Nadat verzoeksters hard schreeuwden en om hulp riepen, ging de man, onder het uiten van allerlei verwensingen, weg.

112-melding

2. Verzoeksters belden daarop familielid Z, omdat zij beter Nederlands sprak. Z. kwam meteen en belde om 16:38 uur 112. Zij liet de meldkamer weten dat een onbekende man haar tante had geslagen en tegen haar fiets had getrapt. Of de dader op dat moment nog ter plaatse was kwam tijdens het telefoongesprek niet ter sprake. De meldkamer registreerde dit niet als een zogenoemde prioriteit 1 melding (zie Achtergrond, onder 3.),

waarbij de politie binnen een kwartier ter plaatse moest zijn, maar als een prioriteit 2 melding. De politie had in dat geval een half uur de tijd om ter plaatse te komen. Volgens de meldkamer was er geen sprake (meer) van een directe levensbedreigende situatie. Omdat de politie niet direct kwam, ging Z naar het politiebureau, dat op een minuut lopen afstand lag. Uiteindelijk kwam één politieambtenaar om 17:05 uur oftewel zevenentwintig minuten na de 112-melding, ter plaatse. Er was namelijk geen surveillance-eenheid van de politie beschikbaar en er was naar de opvatting van de politie evenmin sprake van een levensbedreigende situatie. De politieambtenaar noteerde direct na aankomst het signalement van de dader.

Aangifte

3. De politieambtenaar liet verzoeksters op 12 oktober 2010 weten dat hij de aangifte van X en de getuigenverklaring van Y op papier zou zetten. Dit vond echter pas op 8 november 2010 plaats, omdat de politieambtenaar het vergeten was. Hiervoor bood hij zijn excuses aan. Van de mishandeling en de discriminatie werd uiteindelijk één aangifte opgenomen, namelijk een aangifte van eenvoudige mishandeling. De discriminatoire uitlatingen omschreef de politie in het proces-verbaal van aangifte.

Opsporingsonderzoek

4. Na het noteren van het signalement doorzocht de politieambtenaar op 12 oktober 2010 het centrum in de hoop dat hij de dader nog kon vinden. Hij trof echter geen verdachte aan. Ook verrichtte een wijkagent op 13 oktober 2010 een buurtonderzoek. Bij dit onderzoek bezocht de politie in totaal 35 woningen die zicht hadden op de plaats waar het delict had plaatsgevonden. Bij 22 woningen, waarbij niet werd open gedaan, deed de politie een zogenoemde aandachtkaart in de brievenbus met het verzoek te reageren als zij op 12 oktober 2010 tussen 16.00 en 17.00 uur iets hadden gezien. De mensen die wel thuis waren, hadden op het betrokken tijdstip niets gezien en niets gehoord. Voorts screende de politie de kenmerken van de dader in de politiesystemen. Echter, dit leverde evenmin een positief resultaat op. Omdat er onvoldoende opsporingsmogelijkheden waren om tot opsporing van de dader te komen, screende de politie het onderzoek op 10 december 2010 uit. Dit betekende dat de zaak niet meer actief werd onderzocht en werd stil gelegd. Zodra er nieuwe informatie was, kon de zaak weer actief in onderzoek worden genomen. Het zogenoemde uitscreenen of (tussentijds) beëindigen van het onderzoek deed de politie zonder overleg met het Openbaar Ministerie. De politie stelde verzoeksters daarvan op de hoogte.

Nieuwe informatie

5. Op 14 maart 2011 verstrekten verzoeksters advocaat nieuwe informatie aan de politie. Verzoeksters hadden op 8 maart 2011 en 11 maart 2011 gezien dat de dader een portiekflat aan de X laan in Assen binnen ging. Zij hadden daardoor sterk de indruk dat de

dader daar woonde. Ook schreef verzoeksters advocaat dat de dader op 11 maart 2011 in een supermarkt in Assen zijn middelvinger opstak naar verzoekster X en ook naar haar spuugde, waarna er een woordenwisseling plaatsvond tussen de dader en de broer van verzoekster X. Verzoeksters advocaat wees de politie erop dat het voorval mogelijk was opgenomen op de beveiligingscamera's van de supermarkt en wellicht nog was terug te zien.

Nader opsporingsonderzoek

6. Naar aanleiding van deze nieuwe informatie verrichtte de politie op 16 februari 2012 een buurtonderzoek. Daarbij signaleerde de politie een mogelijke verdachte. De politie hoorde de verdachte op 23 februari 2012. Deze verdachte ontkende echter alles. Vanwege het tijdsverloop was een fotoconfrontatie niet meer mogelijk. De politie besprak de zaak op 20 maart 2012 met het Openbaar Ministerie. De hulpofficier van justitie liet verzoekster X op 20 maart 2012 schriftelijk weten dat niet tot vervolging zou worden overgegaan vanwege het ontbreken van voldoende bewijs.

Standpunt verzoeksters

7. Verzoeksters hadden sterk het gevoel dat de politie hen niet serieus nam, terwijl het om discriminatie ging waarbij fysiek geweld werd toegepast. Zij vonden dat de politie het discriminatoire karakter achter het geweld volledig had genegeerd. Zeker in een klimaat van haat tegen allochtonen en met name moslims, zou de politie volgens verzoeksters bij discriminatie en daaraan gerelateerd geweld moeten optreden en een daad moeten stellen. Verzoeksters waren tijdens het incident erg angstig. Deze angst werd versterkt door het feit dat geen van de omstanders en omwonenden hen te hulp schoot. Verzoeksters beschouwden het als een levensbedreigende situatie. Verzoeksters waren van mening dat de politie de 112 melding de status prioriteit 1 had moeten geven. Omdat de politie naar hun mening zo laat kwam en hen niet op de hoogte hield van het opsporingsonderzoek, voelden zij zich in de steek gelaten en niet serieus genomen door de politie. Ook na het verstrekken van nieuwe informatie op 14 maart 2011 hoorden zij niets van de politie totdat de zaak op 20 maart 2012 werd geseponeerd. Verzoeksters waren van opvatting dat de zaak waarschijnlijk had kunnen worden opgelost, als de politie snel en adequaat had opgetreden. Door de handelwijze van de politie verloren zij uiteindelijk het vertrouwen in de politie.

Standpunt korpsbeheerder

Prioritering en snelheid

8. Tijdens de interne klachtbehandeling verklaarde de korpsbeheerder verzoeksters klacht over de prioritering dan wel de snelheid waarmee de politie ter plaatse kwam alsmede het opsporingsonderzoek, niet gegrond en achtte daarbij het volgende van belang. Naar het

oordeel van de politie was er geen sprake meer van een levensbedreigende situatie, zoals vereist voor een prioriteit 1 melding. Hoewel mishandeling en discriminatie ernstige zaken zijn, verleende de politie volgens de korpsbeheerder terecht niet de status prioriteit 1 aan de melding. Daarbij wees de korpsbeheerder er nog op dat de politie er niet aan ontkomt om prioriteiten te stellen, hoe moeilijk dat in een concrete situatie ook kan zijn voor iemand die een beroep doet op de politie. De politie arriveerde uiteindelijk zevenentwintig minuten na de 112 melding, hetgeen naar de opvatting van de korpsbeheerder niet te laat was. Na de 112 melding en het opnemen van de dadergegevens deed de politie er alles aan om de dader op te sporen. Direct na het opnemen van de daderkenmerken en de overige relevante informatie over het incident startte de politieambtenaar een zoektocht naar de dader in het centrum van Assen. De volgende dag hield de politie een buurtonderzoek. Ook screende de politie de kenmerken van de dader in de politiesystemen. Naar aanleiding van de nieuwe informatie, die verzoeksters advocaat verstreekte, hield de politie een buurtonderzoek en hoorde een verdachte. Ondanks deze opsporingshandelingen, was er onvoldoende bewijs om tot vervolging over te gaan. De korpsbeheerder liet weten dat hij het betreunde dat verzoeksters het voorval moesten meemaken.

Discriminatie

9. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder nog het volgende weten over de wijze waarop de politie is omgegaan met het discriminatiefeit. Aangever liet de betrokken verbalisant destijds weten dat de verdachte had gezegd: "Ik haat jullie buitenlanders, ik haat jullie moslims, alle moslims." Als er mogelijk sprake was van discriminatie, dan moest er gewerkt worden overeenkomstig de Aanwijzing Discriminatie (zie Achtergrond, onder 2). Dat betekende dat de betrokken verbalisant aan de aangever had moeten vragen of deze zich door de uitlatingen gediscrimineerd voelde en wat de aangever daarmee wilde. Als de aangever kenbaar had gemaakt dat deze aangifte van discriminatie had willen doen, dan had daarvan expliciet aangifte opgenomen moeten worden. Ook had deze aangifte ter beoordeling moeten worden voorgelegd aan de zogenoemde discriminatieofficier van justitie. Uit het proces-verbaal van aangifte bleek echter niet dat de verbalisant verduidelijkingsvragen had gesteld, terwijl dit volgens de korpsbeheerder wel had moeten. Evenmin werd de zaak aan de discriminatieofficier voorgelegd. In zoverre achtte de korpsbeheerder de klacht gegrond. Hierbij liet de korpsbeheerder weten dat inmiddels op elke basiseenheid zogenoemde taakaccenthouders discriminatie aanwezig zijn die een training hebben gevolgd en dat er sprake is van samenwerking tussen de beleidsadviseur discriminatie, de discriminatieofficier en het Meldpunt Discriminatie Drenthe. Ook houden de taakaccenthouders discriminatie binnen de basiseenheden voorlichtingsbijeenkomsten over de aanpak van discriminatie, zodat in de toekomst op een juiste wijze zal worden omgegaan met zaken waarin mogelijk sprake is van discriminatie.

Informatieverstrekking

10. Voorts liet de korpsbeheerder het volgende weten over de informatieverstrekking door de politie. Op 3 maart 2011 vond er een hoorzitting plaats van de adviescommissie, die de korpsbeheerder ter advisering had ingeschakeld. Verzoeksters hoorden tijdens deze hoorzitting voor het eerst welke opsporingshandelingen de politie had verricht direct na het opnemen van de aangifte. Dat was dus geruime tijd na het incident op 12 oktober 2010. Hoewel de politie naar aanleiding van de nadere informatie, die verzoeksters op 14 maart 2011 gaven, opsporingshandelingen had verricht, had de politie daarvan geen concrete terugkoppeling gegeven aan verzoeksters. Verzoeksters werden op 20 maart 2012 schriftelijk in kennis gesteld van de sepotbeslissing. Naar de opvatting van de korpsbeheerder had de politie de verrichte opsporingshandelingen eerder kunnen delen met verzoeksters. De politie had dan ook niet vroegtijdig noch uit eigen beweging de beschikbare informatie verstrekt. Ook in zoverre achtte de korpsbeheerder de klacht gegrond.

II. BEOORDELING

Prioritering en snelheid na 112 melding

Vereiste van voortvarendheid

11. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat de overheid zo snel en slagvaardig als mogelijk handelt. Dit betekent dat de politie zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen de voorgeschreven reactietijd reageert op een 112 melding waaraan overeenkomstig de richtlijnen, zoals in dit geval de Nota prioriteitstelling en inzetstrategie (zie Achtergrond, onder 3), de hoogste prioriteit moet worden gegeven.

Schending vereiste

12. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman lag het in de rede dat de meldkamer van de politie de betrokken melding, gezien het bepaalde in de Nota prioriteitstelling en inzetstrategie (zie Achtergrond, onder 3), niet de status prioriteit 2 maar prioriteit 1 had gegeven. In deze nota is namelijk bepaald dat de status prioriteit 1 wordt gegeven aan meldingen waarbij sprake is van een levensbedreigende situatie, van een directe dader/slachtofferconfrontatie, van escalatiegevaar of de op heterdaad constatering van een gepleegd misdrijf. Als voorbeelden worden onder andere genoemd: een vecht-, schiet- of steekpartij en een betrapting op heterdaad in geval van een misdrijf. De status van prioriteit 2 wordt gegeven aan meldingen waarbij sprake is van hulpeloosheid en/of afhankelijkheid van de politie. Als voorbeelden worden genoemd: een verkeersongeval met materiele schade, een verdachte situatie, een zelfdoding/niet natuurlijk overlijden, geluidshinder, een parkeerexces, een verkeersgevaarlijke situatie en overlast-heterdaad. In dit geval was er sprake van een geweldsmisdrijf waarbij het slachtoffer direct werd geconfronteerd met de dader. Gelet op de aard van het misdrijf en de onduidelijkheid of de dader nog aanwezig was, had de politie aan deze melding de hoogste prioriteit moeten

geven. Op grond van de eerder genoemde nota gold daarvoor een onvoorwaardelijke onmiddellijke politie-inzet. Dit hield in dat de reactietijd van vijftien minuten niet mocht worden overschreden. De politie arriveerde in dit geval zevenentwintig minuten na de melding. Gezien de overschrijding van de reactietijd is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie het vereiste van voortvarendheid heeft geschonden.

De onderzochte gedraging is dan ook op dit punt niet behoorlijk.

Aanpak discriminatie

Vereiste van professionaliteit

13. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. Dit betekent dat de politie in geval van discriminatie handelt overeenkomstig geldende beleidsregels, zoals de Aanwijzing discriminatie (zie Achtergrond, onder 2).

Geen schending vereiste

14. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie direct nadat zij op 12 oktober 2010 ter plaatse kwam, ondanks het uitblijven van een positief resultaat, voldoende voortvarend en adequaat heeft gehandeld. Immers, na het opnemen van de dadergegevens zette de politie zich actief in om de dader op te sporen. De betrokken politieambtenaar startte dezelfde dag nog een zoektocht naar de dader in het centrum van Assen. De volgende dag hield de politie een buurtonderzoek. Ook screende de politie de kenmerken van de dader in de politiesystemen. De opsporingshandelingen leverden echter geen positief resultaat op. Daarom beëindigde de politie op 10 december 2010 het onderzoek.

Schending vereiste

15. Echter, naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de politie ook steken laten vallen. Allereerst heeft de politie, ondanks de mededeling op 12 oktober 2010, pas op 8 november 2010 het proces-verbaal van aangifte opgemaakt. Verzoeksters voelden zich reeds daarom niet serieus genomen, terwijl het een ernstig strafbaar feit betrof, namelijk een geweldsmisdrijf met een discriminatoir aspect. Ook heeft de politie nagelaten om, alvorens het onderzoek op 10 december 2010 te beëindigen, de onderhavige discriminatiezaak, zoals de Aanwijzing discriminatie (zie Achtergrond, onder 2) voorschrijft, voor te leggen aan (de zogenoemde discriminatieofficier van justitie van) het Openbaar Ministerie. Voorts deed de politie bijna een jaar niets met de nieuwe concrete aanknopingspunten, die verzoeksters advocaat op 14 maart 2011 verstrekte. Daardoor handelde de politie wederom niet overeenkomstig de eerder genoemde Aanwijzing discriminatie, waarin is bepaald dat alle discriminatiezaken zo spoedig mogelijk worden

afgedaan. De politie ondernam pas op 16 februari 2012 actie door een buurtonderzoek te verrichten. Daarbij signaleerde de politie een mogelijke verdachte. De politie hoorde de verdachte op 23 februari 2012. Deze verdachte ontkende echter alles. Vanwege het tijdsverloop, dat naar het oordeel van de Nationale ombudsman volledig aan de politie kan worden toegerekend, was een fotoconfrontatie niet meer mogelijk. Hierop heeft de politie de zaak, ditmaal wel in overleg met het Openbaar Ministerie, geseponeerd. Gezien het voorgaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie ten aanzien van de aanpak van discriminatie het vereiste van professionaliteit heeft geschonden.

De onderzochte gedraging is dan ook op dit punt niet behoorlijk.

Aanbeveling

16. Het voorgaande geeft de Nationale ombudsman aanleiding voor het doen van een aanbeveling (zie Aanbeveling).

Informatieverstrekking

Vereiste van goede informatieverstrekking

17. Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf. Dit betekent dat de politie de burger, die aangifte heeft gedaan van een strafbaar feit, actief en adequaat informeert tijdens de behandeling van de aangifte.

Schending vereiste

18. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie verzoeksters niet of onvoldoende actief heeft geïnformeerd tijdens het onderzoek. In eerste instantie heeft de politie verzoeksters tot de beëindiging van het opsporingsonderzoek op 10 december 2010 niet geïnformeerd. Verzoeksters dachten daardoor, weliswaar ten onrechte, dat de politie niets had gedaan met de aangifte. Zij voelden zich ook daardoor wederom niet serieus genomen door de politie. Voorts heeft de politie na het verstrekken van nieuwe informatie door verzoeksters advocaat op 14 maart 2011 een jaar lang niets van zich laten horen totdat de zaak op 20 maart 2012 werd geseponeerd. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman heeft de politie dan ook het vereiste van goede informatieverstrekking geschonden.

De onderzochte gedraging is dan ook op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Drenthe is gegrond ten aanzien van:

de prioritering en snelheid vanwege schending van het vereiste van voortvarendheid;

de aanpak van discriminatie vanwege schending van het vereiste van professionaliteit;

de informatieverstrekking vanwege schending van het vereiste van goede informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennisgenomen dat:

inmiddels op elke basiseenheid zogenoemde taakaccenthouders discriminatie aanwezig zijn die een training hebben gevolgd;

er sprake is van samenwerking tussen de beleidsadviseur discriminatie, de discriminatieofficier en het Meldpunt Discriminatie Drenthe;

de taakaccenthouders discriminatie binnen de basiseenheden voorlichtingsbijeenkomsten zullen houden over de aanpak van discriminatie, zodat in de toekomst op een juiste wijze zal worden omgegaan met zaken waarin mogelijk sprake is van discriminatie.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de korpsbeheerder in overweging om binnen zijn korps effectief aandacht te vragen voor de 'Stop discriminatie' kaart, te vinden op www.nationaleombudsman.nl (zie ook Achtergrond, onder 1).

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

1. Stop discriminatie kaart (Nationale ombudsman)

Zie bijlage 1

2. Aanwijzing discriminatie 2007A010 (College van procureurs-generaal)

Zie bijlage 2

3. Nota prioriteitstelling en inzetstrategie (politie)

Zie bijlage 3